

Preklad z knihy **O víne, kozách a iných podvodoch** od Borisa Kolara.

Preklad: Barbora Almáši

Úryvok, str. 11

Erwanko pri pohľade na osvetlený stôl pustil mäkkú ruku biskupa Nikolaza. Nepočul ani krik kuchmajstra ani vystrašený dych kuchárikov, ktorí pobehovali od hrnca k hrncu s panvicami žeravého uhlia. Erwan na okamih zastal pred krásou prestretého stola a nechal sa pokropiť bielym, nevinným svetlom. Ožarovali ho lúče tých istých nebeských svetiel, ktoré sa rozlievali po prsiach jarabíc, poukladaných okolo pečienok mladých dropov, jazýčkoch jesenných glezgov a zimných chocholáčov. So zdvihnutou hlavou, mierne naklonenou na stranu tak, že mu biele kučery padali na plecia, kráčal opojený k stolu s rozšírenými chriapami ešte detského nošteka ako božský degustátor. Zaliaty svetlom a anjelsky krásny tam čakal, že budú blahodarné vône nahradené ešte lepšími chuťami. Biskup Nikolaz mohol len ticho kvíliť pri pohľade na chlapca, ktorému bola udelená taká božia milosť. Zahryzol si do pery, aby neprerušil tú božskú scénu. Nemo kričal, celý pobláznený nekontrolovateľnými emóciami. Nesnažil sa ich potlačiť, len ich hriešne nechal liezť po tele a skamenených nohách, zatiaľ čo mu s praskotom párali vnútornosti podbrušia.

„Bud' prekliaty, ty, Erwan z Plougouskanta! A nech je aj mesto Avinhon prekliate na večné časy!“ zasyčala hlasom hada a rozzúrenej šelmy, „ty, ktorý si za sebou zavrel ťažkú kostolnú bránu, nemysli si, že mi ujdeš. Nie ty či tvoje semä. Budeš trpieť, pretože si mi vzal môj bezcenný život, budeš trpieť, lebo stratíš svoj najväčší poklad. Poklad, ktorý ti bol sľúbený a očakávaš ho, lebo si myslíš, že ti patrí. Budeš sa naň pozeráť, budeš ho držať v rukách, ale nič z neho ti neostane. Tvoja nenásytná slasť je v skutku iba márnosťou a chamtivosťou tohto mesta, ktoré pod zámienkou sľubu svätcovi stavia most cez túto rieku, cez môj studený hrob. A vedzte, vy mrchožrúti nenažraní, kameň tu už viac na kameni neostane, tu, na mieste mojej záhuby. Bud' prekliaty, Erwan z Plougouskanta, ty a...“

Kat pustil povraz a ťažká klietka zmizla v rieke ešte skôr, ako mohol vystrašený biskup otvoriť ústa a čokoľvek urobiť. Na biskupa prišla slabosť. Na čele mu vyrazil mŕtvolne studený pot a len sotva sa udržal zábradlia mosta. Nepomodlil sa otčenáša za hriešnu dušu, neprosil za jej odpustenie. Ľudia videli, ako sa veľký spravodlivý zapotácal do útočiska nosidiel. „Odneste ma preč! Na čo čakáte? Nabok! Odneste ma do pivníc,“ ozývalo sa kňučanie vystrašeného pána.

„Arzhur, vyskúšaj, čo je v mechu, nech sa dozvieme, prečo ho náš drahý hosť tak ťažko vláči po svete,“ prikázala hlasom, v ktorom biskup k svojej veľkej hrôze počul samotného čerta, ako sa vysmieva jeho smutnému osudu. Preto hneď podal mech, lebo Argantlowen musela o jeho nešťastí vedieť skôr, než sa mu udialo.

„Kozie šťanky,“ ľahostajne odvetil Arzhur a vyplul nechutné víno, „no nie veľmi dobré.“

Druidka obratne otvorila mech s vínom tak, aby sa nerozliala čo i len jedna kvapka tohto prekliateho nápoja. Potom popohnala mladíka, aby ho vylial na oheň pred dolmenom, k veľkej nevôli biskupovho už aj tak príliš premrznutého sprievodu.

„Drahý môj Erwan, zapadol si do hlbokého bahna, naložil si si veľké ťažoby. Vidím, že sa tvoj chrbát prehýba v obavách. Z márnivej slasti a prebujnenej nenažranosti upletená niť, ktorá viaže dušu k tvojmu telu, sa stala pritenkou. Už viac neveríš, že je ešte ďaleko ten deň, keď povolí a vypustí dušu do neba, kým mäso a sadlo sa rozpadnú a zhnijú v čiernej zemi. Čo bude teraz s tebou, ty nešťastník úbohý, keď nemáš nič, čím by si potešil svoje zmysly, ktoré tak veľmi túžia po dobrotách? Čarodejnica sa zmocnila tvojho vína z najväčších a najlepších viníc v kresťanskom svete. A koľká nepríjemnosť, ešte si jej aj život vzal. Kam sa budeš utiekať, keď miesto vznešenej ambrózie, nápoja starých a nových bohov, budeš mať v sudoch len kozie...“

V okamihu, ktorý nasledoval, Lissandri zbadal dvoch nevoľníkov, otca so synom, ako s tvármi zaliatymi potom tlačia po ceste káru. Minuloročná úroda bola chudobná, takže sýpka bola prázdna ešte pred žatvou. Požiadali o niekoľko polmeríc obilia, aby aspoň z polovice naplnili koryto na káre. Lissandri popohнал koňa, máchajúc korbáčom kričal, aby sa stiahli z cesty, lebo sa blíži dôležitý patriarchov sprievod. Úbohí bedári zo strachu odtlačili káru z cesty. Lenivé koleso, ktoré doteraz brzdila zle namazaná os, nabralo pod cestou silu a kotúľalo sa po miernom svahu. Ale len po prvý väčší balvan, na ňom kára poskočila a prevrátila sa. Príhoda, pre ktorú dvaja nevoľníci zalamovali rukami a plazili sa po kameňoch, aby nazbierali niekoľko hrstí rozsypanej pšenice, sa zdala kapitánovi Lissandrimu taká smiešna, že sa rozrehotal a udieral sa pri tom do stehna. Cesta sa zakrútila ponad potok a cez riedky les, odkiaľ sa otváral výhľad na opevnené múry hradu. Lissandri, plný nového nadšenia, zdvihol meč a kruto popohнал kobyľu. Nech aj zviera vie, že ich v ten deň bezpečne doviedol na koniec cesty.

„Nech zdravie slúži veľkému bánovi! Husliari budú navždy ospevovať slávu hrdinu, ktorého porodili bosenské hory. Vitajte pri našich ohňoch.“ Strnulí prišielci sa pod vplyvom Svetovidovej pocty a oslovenia v mäkkom, povedome znejúcom jazyku rýchlo zmenili na ľudomilných hostí, ktorí ochotne prenechali svoje kone Budoranovi.

Odpovedal mu najstarší spomedzi vyslancov: „Nech Boh požehná vás aj vašich synov, že ste na žiadosť našich bratov katarov precestovali pol sveta. Volám sa Tešimír, som did, starešina týchto úctyhodných hriešnikov, hľadám svetlo na ceste, keď na naše duše padá tma,“ prehovoril Tešimír. Svetovidovi odovzdal listinu s pečaťou bána Ninoslava, na jej pergamene na znak pravosti napísané mená jeho vyslancov. Až po Tešimírovej poklone si vyslanci posadali k ohňu, kde si dopriali zriedené víno, prosnú kašu, syr a skromné zvyšky prasaťa, ktoré sa pred dvoma dňami točilo na hradnom nádvorí. Len duchovný bedákal Svetovidovi nad jeho spoločníkmi, bez toho, aby sa čo i len dotkol vína alebo mäsa: „Pozri na nich! Pozri, Pane Bože, odviezol som zlú prácu. Ani príkladom, ani slovom som týchto ctihodných ľudí nepresvedčil, že nehanebné bytie nie je božou vôľou. Vo svojom obžerstve by ešte aj pobožkali svätú knihu svojimi masnými ústami.“

Ugos sa chcel so svojím mlčanlivým priateľom porozprávať viac, ako uspokojiť svoju zvedavosť.

„Ach, Uc, my Tročania v Cividâte nemáme priateľov. Čo si už nepamätáš, ako na mňa Lissandri pozeral prvé dni cesty? Akoby sme im vykrádali majetky alebo brali dobytok. Uc, nenávidia nás, pretože sa na smrť boja našich bohov. Nemožno ich podplatiť kostolmi, v ktorých sa odráža viac pýcha ich staviteľov a láska k peniazom než úcta k Pánovi. Naši bohovia nepočúvajú spovede vrahov a lupičov, nenaslúchajú prosbám hašterivých manželiek a nevedia o odpustkoch podvodných boháčov. Človek z Cividâte sa cíti bezmocný, nahý a bosý, ak sa ocitne medzi našimi horami počas strašnej búrky. Nemôže požiadať o pomoc celý rad ochrancov, ktorých si kúpil na jarmoku a má ich uviazaných vôkol pásu. O strieborné fenigy sa netráp, tie si cestu k Tročanom nájdu aj tak. Keby si mešec zveril poslovi, čo sa vracia do údolia, ešte pred večerom by ležal v kroví s prerezaným hrdlom. Ale aj tak, Tročania majú radšej proso a syr než strieborné mince.

Ugosovi odľahlo. Priateľ už nebol zahalený v chladnom opare, ktorý ho obklopil po Budoranovej smrti.

„Samozrejme, drahá, čo horšie sa ešte môže stať úrode, ako to, že prezreje hrozno? Preto nikto neberie vážne Saint-Émilion a nikto nevenoval pozornosť tomuto čarovnému Cabernet Franc. Kam sa má schovať najlepšie víno, ak nie medzi zberbou?”

„Ak sa pýtaš mňa, v tom spočíva tvoja bláznivá geniálnosť!” Na Pierrette sa už odrážal tretí pohárik „magického Cabernet Franc”.

„Čítala si veľkého doktora Adonia Leviho. Podceňiť súpera v takejto veľkej veci!”

„Súperky!”

„Súperky! A že bude blúzniť nadšením z vína. Toho najlepšieho na svete.”

„Akožeby sa nezbláznil, ak by vyskúšal najlepšie víno v kresťanskom svete?!”

Pierrette a Chantalle vyprskli smiechom.

„Preboha, ženská! Ako sa len nadúval. Keby ten človek nebol taký arogantný, bolo by mi ho dokonca ľúto! Napokon bol taký rozhorčený a hlboko urazený, lebo si pochybovala, že víno z našich viníc je naozaj najlepšie na svete.”

Zas sa doberali. Pierrette obom naliala podvodnícky Cabernet Franc.